

מסורת הש"ס

(א) [מולין ע"ה. לקמן יט.], (ב) יבמות טה. מכות ד"ה; (ג) ונחיס מו. וס' איתא ר' יוחנן; (ד) שם מה'; (ה) [נחיס מ"ג.], (ו) [נפסחים סז: יבמות נד: וס"ג], (ז) [ויקרא ז', (ח) [יבמות טה.], (ט) [ויקרא כג], (י) [ויקרא ז', (י) [ז"ל תאכל בשר מונח השלמים וסמין ליה ונפש כי כו' כ"ה נדפוי"ן],

תורה אור השלם
א. או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אָשר יטמא בה וְעַל־מנוח והוא יָדַע וְאָשָׁם;

ויקרא ה ג
2. או נָפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּבֶל דָּבָר טָמֵא או בְּנִבְלַת דָּוָה טָמְאָה או בְּנִבְלַת בְּרִמָּה טָמְאָה או בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנִעְלָם בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ והוא יטמא וְאָשָׁם; ויקרא ה ב
3. וְנָפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּבֶל טָמֵא בטמאת אָדָם או בְּבִקְהָה טָמְאָה או בְּבֶל שֶׁרֶץ טָמֵא וְאָבֵל מִבְּשָׂר יָבֹחַ הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לֹא וְנִבְרָהוּהָ תִּקְפַּשׁ תְּהוּא מַעֲמִיָּה; ויקרא ז כא
4. וְשְׁלָשִׁים יוֹם וּשְׁלִשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב דְּבַרִּי טָהוֹרָה בְּבֶל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מִלְאֵת יָמֵי טָהוֹרָתָהּ; ויקרא יב ד

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה ונאמר וכו' אהין ונפש כי:

גליון הש"ס
רש"י ד"ה אחת בכלל וכו' הבקעה בכלל דחתה. שנת דף ע"ט א':

רבינו חננאל

מידי דהוה אשמיעת קול ואביטור שפתים. שהיא (ב) שבויה ואין בה כרת חייבין בה קרבן עולה ויורד. אמר קרא בה וגוי. ואחא רב למישפטיה מאה דרבי. דהניא רבי אומר אקרא אני. פי' כיון שריבויה התורה בהמה בכלל חיה וחה בכלל בהמה כו'. פירשנו זו בפרק אלו טרפות. מאחר דחבב קרא או בנבלת חיה טמאה. למה לי למכתב או בנבלת בהמה טמאה. אלא נאמר כאן בהמה טמאה. ונאמר להלן בשלמים ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בבחמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים וגוי. מה להלן בטומאת קדש אף קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא. ואימא תרומה דחביב בכל קדש ואומרינן לרבות את התרומה: אמר קרא אשר יטמא בה. בה ולא בתרומה. אימא בה

(א) אולי ז"ל שהוא אסור ללא ואין בה כרת וכו'.

(ג) ז"ל אף כאן זה שנתב ננבלת בהמה טמאה מיירי נאכילה קודש בטומאה

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

מידי דהוה אשמיעס קול. שבועת העדות ושבועת ציטוי דליתנהו

נמי בקרבן עולה ויורד ואין עונש על זדון לא מיתה ולא כרת:

אמר קרא בה. לכל טומאתו אשר יטמא בה צענינא דעולה ויורד כתיב: **ואימא**. חיובא בתרומה היא ובה למעוטי מקדש והואיל חדונו

עולה ויורד נתיי מידי דהוה אשמיעת קול ואביטוי שפתים אמר קרא יבה בה למעוטי תרומה. אימא בה למעוטי מקדש דלא סגי ליה בקרבן עולה ויורד עד דמייתי קרבן קבוע קרי רבא עליה דרבי דולה מים מבורות עמוקים דתניא ^(א)רבי אומר אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה נאמר כאן ^(ב)בהמה טמאה ונאמר להלן ^(ג)בהמה טמאה מה להלן טומאת קודש אף כאן טומאת קודש אשכחן טומאת קודש טומאת מקדש מנלן אמר קרא ^(ד)בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא איתקש מקדש לקודש אי הכי תרומה נמי ^(ה)דאמר מר בכל קדש לא תגע לרבות את התרומה הא מיעט רחמנא בה אימא בה למעוטי מקדש מסתברא מקדש לא ממעטינן שכן בברת כמותה אדרבה תרומה לא ממעטינן שכן אכילה כמותה אלא אמר רבא שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי מיבעי ליה לכדרבי אבהו דאמר רבי אבהו ^(א)שלש כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לדברים שאינן נאכלין ולר"ש ^(ב)דאמר אדרבים שאינן נאכלין אין חייבין עליהן כרת משום טומאה לאיתויי הטאת הפנימית דס"ד אמינא הואיל ^(ג)ואמר ר"ש כל שאינו קרב על מזבח החיצון בשלמים אין חייבין עליו משום פיגול משום טומאה נמי לא קמ"ל דמיחייב אלא אמרי נהרדעי משמי' דרבא שלש טומאות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט ואחת לטומאה הכתובה בתורה סתם ואיני יודע מה היא הוי אומר טומאת קודש ואם אינו ענין לטומאת קודש דנפקא ליה מדרבי תנהו ענין לטומאת מקדש והאי נמי מיבעי ליה ^(א)אידי דבעי למכתב כרת לכדר' אבהו כתב נמי טמאות דלא סגי לה בלאו הכי אלא אמר רבא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא י לכל טומאתו וכתיב

זה מזה בשני עניינס וכך מפורש במנחות בפרק כל המנחות בזה מזה (דף נה:) דהיכא דפרט מרוחק מן הכלל נידון במדה זו ללמד על הכלל וכו'. ואם תאמר מה בין זו למדת כלל ופרט וכלל שאתה דן כעין הפרט הרבה יש שמדת כעין הפרט צאה להוסיף על הפרט בכלל אחרון דברים אחרים שאין כתובין זו וזו צאה לגלות על הפרט ולא להוסיף עליו ודברים רבים למדין במדה זו שאין באין במדת כעין הפרט כגון בהצנעה שאנו אומרים לחלק יאחזה וצמדה זו היא צאה * הצנעה בכלל היתה ולמה יאחא להקיש אליה ולגלות על כל הכלל שכשם שחייב על הצנעה בפני עזמה כך חייב על כל אצ מלאכה שבכלל בפני עזמו: **ואחס לטומאה הכתובה בתורה סתם כו'.** ואחת מן הכריתות האלו שהיא ימירה נכתבה לגלות על הטומאה הכתובה אלץ עולה ויורד וסתמה הכתוב ולא פירש על איזו טומאה יציבתו תורה קרבן הפונה כרת ללמדך שלכפר על כרת זה הוא צא שהוא טומאת קדש: **(אס אינו ענין כו') לדברים שאינן נאכלין.** כגון עגים של מערכה ולבונה וקטרת אס אכלן בטומאה חייב:

ולר"ש דאמר כו'. במסכת זבחים בפרק ז"ש (דף מה:): **הואיל ואמר ר' שמעון כו'.** הטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה צפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: **בשלמים.** משום דפיגול בשלמים כתיב יליף ר"ש מיינה שאינה נהגת בחטאות הפנימיות: **שלש טומאות.** בהך שלש כריתות כתיב בכל חדא ועומאתו עליו: **כספי הכא.** בעולה ויורד:

ז.

עולה ויורד נייתי. וא"ת קרבן קבוע נמי ה"ל למיפרך דנייתי מידי דהוה אשפחה חרופה דלית בה כרת ומייתי קרבן קבוע וי"ל דהתם אשס הוא דמייתי ולא חטאת: **מקיש מקדש לקודש.** ובאכילה דקודש איירי קרא כדאמר בפר' בתרא דמכות (דף ד:)

ואימא אף תרומה. דכתיב בכל קודש משמע לפי סוגיא דשמעתין דהאי קרא איירי בין בתרומה בין בקודש ותימה דסוגיא דמכות (סס) מוכחת דלא מיירי בתרוייהו דר"ל מוקי ליה בקודש גרידא ורמי יוחנן בתרומה גרידא וי"ל דסוגיא דהכא כצרייתא דת"כ דתניא התם בכל קדש לא תגע יכול אף צמעשר ת"ל ואל המקדש לא תבא מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף כל כו' יאז מעשר אי מה מקדש הנכנס צו בטומאה ענוש כרת אף קודש האוכלו בטומאה ענוש כרת יאתה תרומה ת"ל בכל קדש לרבות את התרומה אלמא בדיא מוקי קרא בתרוייהו והי"ה דהוה מני' למיפרך לפי סוגיא דמכות הניחא לר"ל אלא לר' יוחנן דמוקי לה בתרומה מא"ל: **אחת לבבא ואחת לבפרט.** פירש בקונטרס וא"ת כלל ופרט ואין צכלל אלא מה שצפרט ואגב ריהטייה לא דק דה"ל להקשות פרט וכלל הוא ונעשה כלל מוסיף על הפרט דהפרט צזו וכלל צאמור ומה שפי' דמדת כלל ופרט המרוחקין אינה כמדת כלל ופרט וכלל אין נראה דצפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מו.) מוכיח דריצה ומיעט מה הוי כמדת כלל ופרט המרוחקין וצקונטרס גופיה פירש לעיל (דף ד:) דריצה ומיעט שזה למדת כלל ופרט וכלל וא"ת כיון דמדת כלל ופרט המרוחקין זה מזה שזה למדת כלל ופרט וכלל אי"כ לא הוה לן למעוטי קדשי צדק הבית לצד אלא ה"ל למימר מה שלמים מיוחדין שיש להן ממירין כדדרש ר' שמעון לקמן גבי פיגול ונלריך כרת שלישי לדברים שאין להן ממירין ומנ"ל לאוקמה לטומאה הכתובה בתורה סתם או לדברים שאינן נאכלין וי"ל דלדברים שאין להם ממירין לא אנטריך דצפ' ז"ש (זבחים דף מד.)

מרבי להו מאשר הם מקדישים ולספרים דגרסי התם דמרצו להו מואל הקדשים לא יתכן דהאי קרא גופיה מוקמינן ליה הכא לכלל: **תנהו ענין לטומאת מקדש.** אלץ לתרומה ליכא למימר דכרת בתרומה ליכא ומיהו צאמון דנפקא לן מטומאתו קשה דנוקמה בתרומה וכ"ת משום דכתיב גבי כרת הכי נמי כתיב גבי אכילה ומיהו עדיפא מינה פריך: **ואחת לדברים שאינן נאכלין.** ואזהרה מוהבשר אשר יגע צכל טמא לא יאכל דדרשין בפרק רביעי דזבחים (דף מו:) לרצות עגים ולבונה אי נמי כרת לא צעי אזהרה מידי דהוה אפסח ומילה:

אתיא טומאתו טומאתו. ואע"ג דגבי תרומה נמי כתיב טומאה צפרשת אמור אל הכהנים שמא אחי דלרשה אחריתי וא"ת ולר"ל דלא גמר ג"ש דטומאה כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף ד:) מנליה וי"ל דאתיא ליה מהיקשא דלעיל מכלל קדש לא תגע דלא מוקי ליה בתרומה כלל כדמוכח התם וא"ת ולמה לן השתא צנין אצ דהואיל וענש והזהיר צצרייתא דלעיל וי"ל דצרייתא נמי סמין אהך ג"ש ונקט צנין אצ לאפקוי משאר עצירות ואיעריך

הטאות הפנימיות כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה צפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב: **בשלמים.** משום דפיגול בשלמים כתיב יליף ר"ש מיינה שאינה נהגת בחטאות הפנימיות: **שלש טומאות.** בהך שלש כריתות כתיב בכל חדא ועומאתו עליו: **כספי הכא.** בעולה ויורד:
וכתיב

עין משפט ונר מצוה

בז א מיי פ"ח מהל' ספול' מוקדשין הל' כד ועיין בהשגות וכו"מ:

מוסף רש"י

אקרא אני חיה. לנצי קרבן עולה ויורד, או צננלת חיה טמאה או צננלת בהמה טמאה, ודי היה לי בקריאת חיה ויודע, אזני שהצנחה בכלל חיה, בהמה למה לאמרה [וחודין] (שא.) ונאמר להלן. צנחמא שאכל את הקדש צפרשת זו ונפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם או בהמה טמאה (שס.) מה להלן טומאת קודש. כלומר צנחמא שאכל את הקודש, אף קרבן עולה ויורד, דכתיב או נפש כי תגע וגו', ומשמע דצנעיית טומאה חייבי ליה קרבן עולה ויורד, דליפתין בזה גויה שזה דלא חייביי עד דאלי קודש או יכנס למקדש (שס.) לרבות את התרומה. דלאסורה בה כל ימי טוהר שהיא טעולה יום ארון לטומאת לידתה [יבמות טה.] שלש כריתות בשלמים. אמור אליהם לדורותיכם וגוי (ויקרא כג) והנפש אשר תאכל בשר וגוי (סס ז) נפש כי תגע בכל טמא בטומאת אדם וגוי (שס.) זבחים מו.) אחת לכלל ואחת לבפרט. לרצות דבר שהיה בכלל ויאז מן הכלל ללמד לא ללמד על עזמו יאז אלא ללמד על הכלל כולו יאז, כיצד והנפש אשר תאכל בשר מונח השלמים, והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יאזו להקיש אליהם ולומר לן מה שלמים מיוחדים קדשי מונח אף כל קדשי מונח (שס.) לדברים שאינן נאכלין. כגון עגים ולבונה שאינן ראויים לאכילה, אס אכל מהם בטומאת הגוף חייב (שס.) כל שאינו קרב על מזבחה החיצון בשלמים. שגול כתיב צה [זבחים מ.] שלמדת צהס פגול לכל הזבחים (שס ד:).

רבינו חננאל (המשך)

ולא במקדש כו'. קדש ומקדש תרוייהו כרת כתיבא בהו. ולאפקוי תרומה דלית בה כרת. אדרבה קדש ותרומה תרוייהו בני אכילה נינהו. לאפקוי מקדש דגנעייה היא: שלש כריתות. והנפש אשר תאכל בשר מובח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה. וכתיב ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה. וכתיב כל איש אשר יקרב מכל זדעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' ונכרתה. פי' דבאים שאין נאכלין. עצים ולבונה וקטרת ומפורש בתורת כהנים. ר' (ישמעאל) [שמעון] אומר מה [שלמים] מיוחדין שהן ראויים לאכילה וכו' יצאו עצים ולבונה וקטרת שאינן ראויין לאכילה. ואסקנא אלא אמר רבא אחאי טומאתו טומאתו כתיב הכא בקרבן או כי יגע בטומאת אדם לכל טומאתו אשר יטמא בה